

Pensioenfonds Update

April 2018

INHOUD

Voorwoord	1
Ontwikkeling dekkingsgraad en beleggingen in 2017	3
Ontwikkeling dekkingsgraad en beleggingen in 2018	4
Kosten pensioenfonds	5
Overgang van Delta Lloyd Investment Management (DLAM) naar Nationale-Nederlanden Investment Partners (NNIP)	7
Verhoging pensioenleeftijd van 67 naar 68	8
Enquete pensioenbeleving	9
Appèl voor meer vrouwen en jongeren in besturen pensioenfonds	11
Interview Otto Hulst - Ik wil weten wat mensen beweegt	12

Voorwoord

We hebben weer een nieuwe en zeer leeswaardige versie van de Pensioenfonds Update gepubliceerd. In deze PF Update komen de volgende zaken aan de orde:

- Financiële gezondheid van het fonds
- Kostenbenchmark; kosten versus rendement van het fonds (en vergelijking met peers)
- Overgang van Delta Lloyd Investment Management (DLAM) naar Nationale-Nederlanden Investment Partners (NNIP)
- Uitkomst van de discussie rondom de aanpassing van de Pensioenrichtleeftijd (van 67 naar 68)
- De uitkomsten van het onderzoek naar onze pensioencommunicatie
- Het artikel van ons bestuurslid Larissa Gabrielse zoals verschenen in PensioenPro
- Het interview met bestuurslid Otto Hulst uit Financial Investigator

De **dekkingsgraad** en de **beleidsdekkingsgraad** van het pensioenfonds ontwikkelen zich **goed**. Ultimo 2017 bedroeg de (UFR) dekkingsgraad 116,9% en de beleidsdekkingsgraad 115,0%. Het Verplicht Eigen Vermogen bedraagt 115,00%. Dit betekent dat het fonds **uit herstel** is en dat het bestuur de mogelijkheid heeft om te gaan **indexeren**. Per 28-2-2018 bedraagt de Dekkingsgraad 118,2%, de beleidsdekkingsgraad 116,1%, terwijl het Verplicht Eigen Vermogen (VEV) 115% bedraagt.

Eind 2017 werd gedomineerd door de discussie tussen de OR en RvB van KAS BANK betreffende het al dan niet aanpassen van de **pensioenrichtleeftijd**. Uiteindelijk heeft het bestuur van het Pensioenfonds op basis van de reglementen besloten de pensioenrichtleeftijd te verhogen van 67 naar 68 jaar voor de nieuwe opbouw.

Michiel Koudijs, lid van het VerantwoordingsOrgaan (VO) heeft KAS BANK verlaten om zijn carrière buiten de bank voort te zetten. Aan de opvolging voor de vrijgevallen positie binnen het VO wordt gewerkt.

Ook de markt heeft de bestuursleden van het Pensioenfonds gevonden. Een aantal bestuursleden is **geïnterviewd** of heeft een **artikel** geschreven. Alle externe bijdragen zijn opgenomen in deze PF-Update.

Tenslotte is het leuk om te kunnen melden dat Otto Hulst is uitgeroepen als winnaar van de verkiezing 'Jonge pensioenfondsbestuurder van het jaar'. Otto zet zich het komende jaar volop in als ambassadeur van jongeren in de pensioenwereld. We zijn ontzettend trots en blij dat Otto heeft gewonnen én willen iedereen bedanken voor het stemmen.

Veel leesplezier!

Pieter van der Wal

Ontwikkeling dekkingsgraad en beleggingen in 2017

Per 31 december 2017 is de dekkingsgraad (UFR) van het Pensioenfonds 116,9, vergeleken met 110,8 per eind december 2016. Per eind 2016 zijn de beleggingen € 325 mln waard, een stijging van 2,5% vergeleken met eind 2016. De waarde van de verplichtingen is gedaald, met 2,8% naar €278 mln. Per saldo is de dekkingsgraad daarom gestegen van 110,8 naar 116,9.

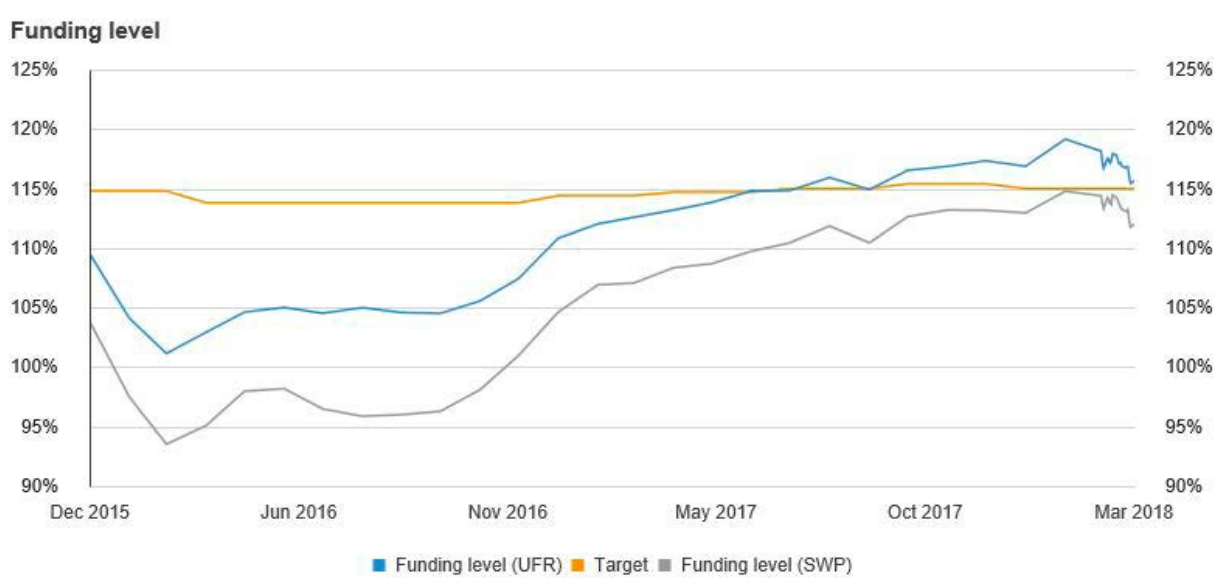
De belangrijkste oorzaak van de stijging van de dekkingsgraad is de stijging van de rente, met ongeveer 0,23%. De waarde van de verplichtingen is daardoor gedaald. Diezelfde rentestijging leidde ook tot een klein verlies op de beleggingen in staatsobligaties en renteswaps (de matching portefeuille) van -3,7%.

De andere beleggingen hebben allemaal een winst laten zien. Deze andere beleggingen bestaan uit aandelen en bedrijfsobligaties. Ze vormen samen de rendementsportefeuille. De totale rendementsportefeuille leverde 6,29% op. Vooral aandelen deden het goed, met een winst van 20,1% op opkomende markten en 7,5% op ontwikkelde markten. De bedrijfsobligaties hadden ondanks de stijgende rente toch een positief rendement van 2%.

In 2017 daalden de belangrijkste valuta stevig in waarde ten opzichte van de euro. De dollar daalde met 12%, de yen met 9%, het pond met 4%. Het pensioenfonds had weinig last van deze koersdalingen omdat het valutarisico grotendeels wordt afgedekt.

De vereiste dekkingsgraad van het pensioenfonds is 115,0. De vereiste dekkingsgraad is gebaseerd op het financieel toetsingskader, zoals dat is vastgesteld door DNB. Hij geeft een beeld van het risico in de portefeuille van het fonds. De vereiste dekkingsgraad wordt vergeleken met de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden.

In september 2015 is de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad gezakt. In december 2015 is daarom een herstelplan ingediend bij DNB. Op 31 december 2017 is de beleidsdekkingsgraad met 115,0 gelijk aan de vereiste dekkingsgraad. Daarmee is het pensioenfonds uit herstel.

Ontwikkeling dekkingsgraad en beleggingen in 2018

In januari 2018 is de dekkingsgraad gestegen naar 119,2, vergeleken met 116,9 eind 2017. Door de stijging van de rente daalde de waarde van de verplichtingen met 2%. De daling van de rente leidde ook tot een verlies op de obligatiebeleggingen. Dit verlies werd volledig gecompenseerd door winst op de aandelenbeleggingen, waardoor de totale waarde van de beleggingen ongewijzigd was op 325 mln.

Februari startte met wat onrust op de aandelenmarkten. De rente (en daarmee ook de waarde van de verplichtingen) was aan het einde van de maand vrijwel ongewijzigd vergeleken met eind januari. Maar door de daling van de aandelenkoersen daalde de waarde van de beleggingen. De dekkingsgraad kwam eind februari uit op 118,2.

Kosten pensioenfondsen

“De kosten die pensioenfondsen maken voor vermogensbeheer zijn van grote maatschappelijke betekenis. Een besparing van 0,1%-punt in de kosten kan een toename van 3% van het pensioenvermogen betekenen. Dus bij een gelijkblijvend rendement- en risicoprofiel, kan een kostendaling van 0,55% naar 0,45% een 3% hoger pensioenvermogen opleveren”, schrijft AFM op haar website, waarna zij verder schrijft “kosten worden gemaakt in de context van rendement in risico en moeten ook altijd in die context worden uitgelegd”.

Deze context laten we voor nu buiten beschouwing en ligt de focus in dit artikel alleen op kosten en hoe zich die verhouden ten opzichte van andere pensioenfondsen. Daarbij steunen wij op de informatie uit de Kostenbenchmarking van KAS BANK¹. Op het gebied van pensioenfondskosten worden twee kostensoorten gedefinieerd, te weten kosten van de administratie (pensioenbeheer) en de vermogensbeheerkosten, waarbij de transactiekosten (onderdeel van vermogensbeheerkosten) veelal worden uitgesplitst.

Kosten van de administratie (voor pensioenbeheer)

De kosten van de (pensioen)administratie zijn de kosten die het fonds maakt om de pensioenregeling uit te voeren. Ze worden uitgedrukt als kosten per deelnemer (waarbij slapers niet als deelnemers worden gezien) en bedragen voor ons fonds € 743. Dat is hoog, zeker wanneer je dit vergelijkt met het gemiddelde van alle pensioenfondsen (‘volledige populatie’) in de benchmark (€ 484). Wanneer je dit vergelijkt met pensioenfondsen van gelijke omvang op basis van pensioenverplichtingen of aantal deelnemers (‘peergroep’), dan doen we het met respectievelijk € 781 en € 682, helemaal niet onaardig ten opzichte van de benchmark. In de onderstaande tabel vind je een volledig overzicht van de kosten van de administratie van ons fonds en de vergelijking met de verschillende peergroups:

PEERGROUP	KOSTEN PER DEELNEMER	AFWIJKING
Pensioenfonds KAS BANK	€ 743	-
Peergroep volledige populatie	€ 484	-/- € 259
Peergroep ondernemingspensioenfondsen	€ 625	-/- € 118
Peergroep pensioenverplichtingen	€ 781	+/+ € 38
Peergroep aantal deelnemers Incl. Swaps	€ 682	-/- € 61

De kosten van de administratie worden voor ons fonds overigens volledig vergoed door de werkgever, waardoor deze kosten niet ten laste komen van het pensioenvermogen. Dit laat onverlet dat wij als bestuurders deze kosten kritisch blijven monitoren. Immers behartigen wij (ook) de belangen van de werkgever en is het zaak om deze kosten onder controle te houden, zodat het pensioenfonds ook voor de werkgever financieerbaar blijft.

¹ Omdat de jaarrekening over 2017 op dit moment nog wordt samengesteld, zijn deze cijfers nog niet bekend en wordt uitgegaan van de cijfers over 2016.

Kosten voor vermogensbeheer

In tegenstelling tot de kosten van de administratie komen de kosten van het vermogensbeheer wel ten laste van het pensioenvermogen. Het is dus zaak om deze zo laag mogelijk te houden, bij voorkeur in combinatie met een zo hoog rendement teen een laag risico.

Als bestuur trachten wij om onze beleggingsportefeuille eenvoudig en transparant te houden en beleggen wij uitsluitend in zaken die wij zelf begrijpen en waar wij de juiste vragen over kunnen stellen, inclusief vragen over de fee structuur. Dit resulteert al jaren achter elkaar in bijzonder lage kosten (27 basispunten inclusief transactiekosten over 2017), iets waar wij bijzonder trots op zijn. In de onderstaande tabel vindt je een volledig overzicht van de kosten voor vermogensbeheer (inclusief transactiekosten) en de vergelijking met de verschillende peergroups:

PEERGROUP	KOSTEN IN BASISPUNTEN	AFWIJKING*
Pensioenfonds KAS BANK	27 bps	-
Peergroup volledige populatie	45 bps	+/- 18 bps
Peergroup ondernemingspensioenfonds	46 bps	+/- 19 bps
Peergroup pensioenverplichtingen	50 bps	+/- 23 bps
Peergroup aantal deelnemers	48 bps	+/- 21 bps

Logischerwijs zien we een soortgelijk beeld terug wanneer we uitsluitend naar de transactiekosten kijken. Het aantal mutaties in onze portefeuille is beperkt, ook in de (passieve) fondsen waarin wij beleggen. Dat resulteert in lage transactiekosten (4 bps) waarmee wij 50% lager zitten dan het gemiddelde van de peergroup gehele populatie. In de onderstaande tabel vind je een volledig overzicht van de transactiekosten, inclusief vergelijking met de verschillende peergroups:

PEERGROUP	KOSTEN IN BASISPUNTEN	AFWIJKING*
Pensioenfonds KAS BANK	4 bps	-
Peergroup volledige populatie	8 bps	+/- 4 bps
Peergroup ondernemingspensioenfonds	7 bps	+/- 3 bps
Peergroup pensioenverplichtingen	7 bps	+/- 3 bps
Peergroup aantal deelnemers	5 bps	+/- 1 bps

Kosten vormen een integraal onderdeel van de besluitvorming en worden binnen het bestuur uitgebreid besproken en goed overwogen. Wij menen, en dat blijkt ook uit de benchmarkgegevens, hiermee op de goede weg te zitten en zullen deze lijn ook voortzetten.

Ben je benieuwd naar de resultaten over 2017, lees dan het jaarverslag dat in het 2e kwartaal van dit jaar zal worden gepubliceerd.

Overgang van Delta Lloyd Investment Management (DLAM) naar Nationale-Nederlanden Investment Partners (NNIP)

Pensioenfondsklanten van Delta Lloyd Asset Management merken nog weinig van diens overname door NN Group. Ze worden nog steeds vanuit het Delta Lloyd-kantoor in Amsterdam bediend en eventuele zorgen over wisselingen bij managers zijn weggenomen.

Pensioenfonds KAS BANK zegt dat de overname op dit moment voor het fonds zelf weinig gevolgen heeft. Het pensioenfonds heeft zijn vastrentende portefeuille sinds jaar en dag ondergebracht bij Delta Lloyd AM, in drie beleggingsfondsen en een vastrentend mandaat.

Klik [hier](#) om dit artikel verder te lezen op de website van FD PensioenPro. U kunt dit artikel alleen lezen nadat u bent ingelogd via een abonnement op FD PensioenPro.

Bron: FD PensioenPro

Verhoging pensioenleeftijd van 67 naar 68

Per 1 januari 2018 is de pensioen-richtleeftijd van 67 naar 68 jaar verhoogd. Wij worden steeds ouder en vitaler waardoor ook langer pensioen uitgekeerd moet worden. Vanuit een kostenogpunt heeft de overheid daarom besloten om deze leeftijdsverhoging door te voeren.

Om de deelnemers van het pensioenfonds van de KAS BANK te kunnen laten profiteren van de fiscale aftrekmogelijkheden (pensioeninleg is aftrekbaar voor de loonbelasting en het pensioenvermogen wordt bij uitkering tegen laag tarief belast) en een fiscale claim te voorkomen, is de pensioenregeling van KAS BANK per 1 januari 2018 aangepast van een pensioenleeftijd van 67 jaar met een opbouwpercentage van 1,875% naar een pensioen-richtleeftijd 68 jaar met een opbouwpercentage van 1,875% per jaar van het jaarlijkse salaris.

Wat betekent dit voor uw pensioenopbouw?

Voor het al opgebouwde gedeelte van het pensioen wijzigt er niets. Dit blijft ingaan bij het bereiken van de 67-jarige leeftijd. De verdere opbouw van het pensioen wordt verhoogd naar 68 jaar, bij een jaarlijks fiscaal gefaciliteerd opbouwpercentage van 1,875%.

Wat zijn de gevolgen voor uw pensioen?

- Als een deelnemer op 67-jarige leeftijd met pensioen gaat zal het pensioen lager zijn dan bij de huidige opbouw; des te meer jaren een deelnemer al heeft opgebouwd, des te geringer het (negatieve) verschil.
- Als een deelnemer op 68-jarige leeftijd met pensioen gaat zal het pensioen gelijk blijven of iets hoger worden. Des te meer jaren een deelnemer al heeft opgebouwd, des te groter het (positieve) verschil.

Voorbeeld (sterk vereenvoudigd, geen rekening gehouden met rente/inflatie/indexatie):

Bij een salaris van ca. € 28.000 wordt bij een pensioen-richtleeftijd van 67 jaar in 40 jaar, met 1,738% per jaar, een pensioen opgebouwd van ca. € 10.000 (jaarlijks wordt dus € 250 levenslang pensioen opgebouwd). Dit pensioen gaat in bij het bereiken van de 67-jarige leeftijd. Bij een pensioen-richtleeftijd van 68 jaar wordt in 41 jaar, met 1,875% per jaar, een pensioen opgebouwd van ca. € 11.000. Dit pensioen gaat in bij het bereiken van de 68-jarige leeftijd (een jaar langer werken).

Als de pensioengerechtigde met een pensioen-richtleeftijd van 68 jaar het pensioen toch met 67 jaar wil laten ingaan; dan zal het opnieuw berekende pensioen ongeveer € 10.000 bedragen.

Als de pensioengerechtigde met een pensioen-richtleeftijd van 67 jaar besluit om een jaar door te werken en het pensioen met 68 jaar te laten ingaan; dan zal het opnieuw berekende pensioen ongeveer € 11.000 bedragen.

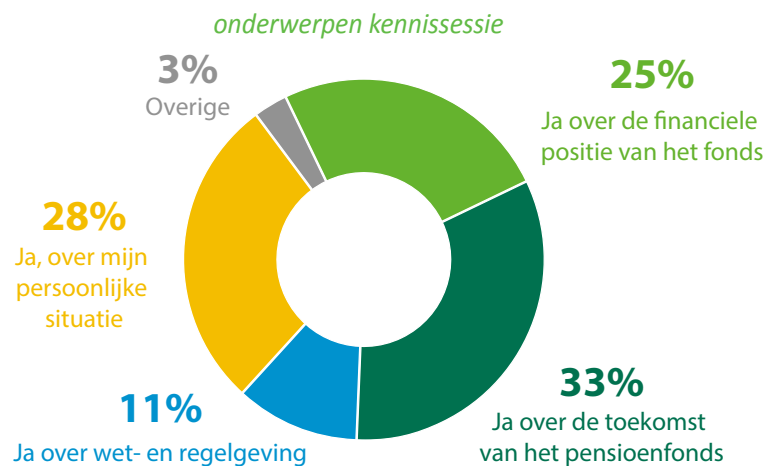
Enquete pensioenbeleving

Steeds meer aandacht voor de eigen pensioenopbouw

In de media klinken vaak geluiden dat de gemiddelde deelnemer in een pensioenfonds niet of nauwelijks geïnteresseerd is in zijn of haar pensioen. De Communicatiecommissie wil graag weten of dit ook het geval is bij de deelnemers van ons eigen pensioenfonds. Om daar meer over te weten te komen is een korte enquête over 'pensioenbeleving' gehouden, onder een aantal actieve deelnemers. Met 63 participerende deelnemers wordt wellicht niet voldaan aan de wetenschappelijke norm voor een representatieve enquête, toch vinden wij de uitkomsten interessant genoeg om met u te delen.

Uitkomsten enquête; pensioenbewustzijn neemt toe

De eerste vraag luidde 'Heeft u interesse in een kennissessie over uw pensioenfonds?' en de vervolgvraag 'Zo ja, wat zou u dan graag willen weten?'. Bij deze vraag kon een deelnemer uiteraard meerdere interesses aangeven. Een overweldigende meerderheid van 95% wil graag een kennissessie, waarbij de volgende onderwerpen als belangrijkste worden geacht: de toekomst van het pensioenfonds alsmede de financiële situatie van het fonds en daarnaast de persoonlijke situatie.

Bijna de helft (47%) van de respondenten geeft aan de kennissessie liefst in de vorm van een presentatie of seminar te zien.

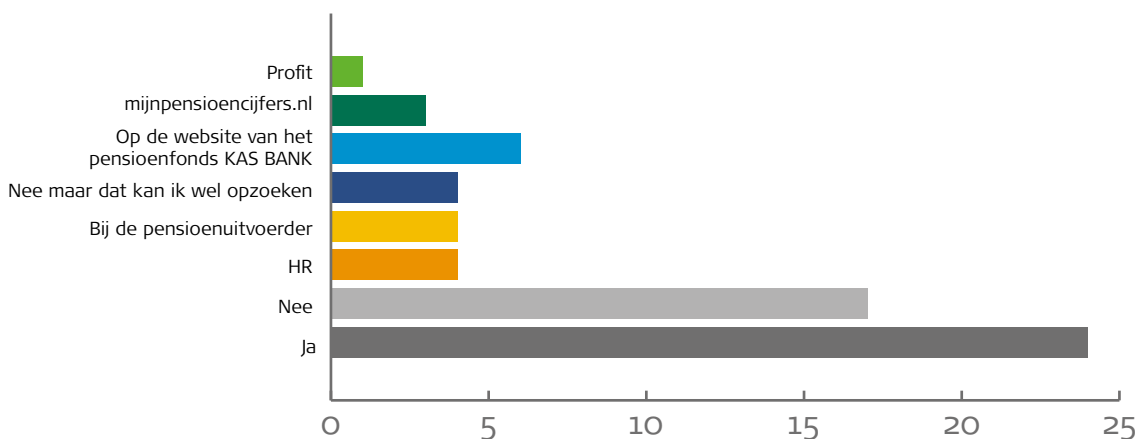
"Ik zou graag aanvullende, simpele communicatie krijgen, naast de verplichte UPO"

Op de vraag of men weet waar men met vragen terecht kan over het pensioen, als de privé situatie verandert, antwoordt ruim 2/3 bevestigend. Genoemd worden onder andere de website, profit, de pensioenuitvoerder, en HR. Ook is er veel vertrouwen in de eigen collega's, gezien het antwoord "Als zo iets zou gebeuren, vraag ik dit dan pas na bij mijn manager/collega's".

Het goede antwoord is uiteraard de pensioenuitvoerder AZL. Deze partij legt o.a. de wijzigen in jouw privé situatie vast.

Waar kan ik met mijn vragen terecht?

Op de vraag ‘Wat vindt u van de communicatie van Pensioenfonds KAS BANK?’ stelt grofweg de helft van de deelnemers dat de communicatie onvoldoende duidelijk en zelfs onzichtbaar is.

Er is wellicht wel behoefte aan actievere communicatie, want het aantal mensen dat vaker dan eenmaal per jaar uit zichzelf op de website van het pensioenfonds kijkt, beperkt zich ook tot ongeveer de helft.

“Ik heb nog geen behoefte gehad om de website van het pensioenfonds te bezoeken.”

Conclusie: meer en duidelijkere informatie over eigen pensioen

De voorzichtige conclusie is dat de ‘pensioenbeleving’ bij de deelnemers van het Pensioenfonds KAS BANK relatief hoog is en dat er behoefte is aan meer en duidelijkere informatie. Hier gaan wij uiteraard wat aan proberen te doen!

De belangrijkste en prettigste conclusie is namelijk dat bijna 90% van de respondenten bevestigt vertrouwen te hebben in Pensioenfonds KAS BANK. Dat willen wij graag zo houden, door zorgvuldig beheer van uw pensioengeld en heldere communicatie.

NB: Deelnemers van de enquête zijn werkzaam binnen 13 afdelingen binnen KAS BANK. 29 deelnemers zijn langer dan 10 jaar in dienst bij KAS BANK.

Appèl voor meer vrouwen en jongeren in besturen pensioenfondsen

Kick van der Pol, voorzitter van de Pensioenfederatie, ontving eerder deze week een oproep van zeven vrouwen uit de pensioensector om de diversiteit bij pensioenfondsen te vergroten.

Francis van Bergenhenegouwen, Guurtje Wolters, Henriëtte de Lange, Larissa Gabriëlse, Mila Hoekstra, Selma Smit en Wendy de Jong hebben Van der Pol dinsdag een appèl voor meer diversiteit overhandigd. De vrouwen willen dat pensioenfondsen zich meer gaan inspannen om het aantal vrouwen en jongeren in pensioenfondsonganen te verhogen. De monitoringcommissie Code Pensioenfondsen heeft hier al eerder op gewezen.

Klik [hier](#) om dit artikel verder te lezen op de website van FD PensioenPro. U kunt dit artikel alleen lezen nadat u bent ingelogd via een abonnement op FD PensioenPro.

Larissa Gabriëlse

Bron: FD PensioenPro

Interview Otto Hulst - Ik wil weten wat mensen beweegt

Aan woorden geen gebrek en het Nederlandse pensioenstelsel is een groot goed. Al mag er hier en daar wat op de schop. Financial Investigator sprak met Otto Hulst, Innovation Lead bij KAS BANK, bestuurder van Pensioenfonds KAS BANK en stagiair in de Raad van Toezicht van bpf Bouw.

Als student financieel recht in Nijmegen was pensioenrecht een keuzevak. Vast stond dat ik dát niet zou gaan doen. Het klonk stoffig en saai. Ik koos voor 'financiële wetgeving', een breed vak, met daarbij ook aandacht voor de economische achtergronden van financiële markten. Na mijn studie begon ik bij KAS BANK. In mijn eerste tijd, als management trainee, bleef pensioen nog op afstand. Maar als business consultant ging ik strategische analyses uitvoeren. Waar willen we staan met de bank in 2020, 2030? Hoe komen we daar? Wat zijn kansen, wat bedreigingen? Dat soort vragen. Aangezien de grootste klanten van KAS BANK pensioenfondsen zijn en ik hun positie natuurlijk in de analyses moest meenemen, begon pensioen ineens te leven: het speelveld, de sector. Ik ben dus via onze klanten in pensioen geïnteresseerd geraakt. Voor ons eigen pensioenfonds kreeg ik belangstelling toen ik als voorzitter van de jongerenvereniging van de bank met de fondsvoorzitter in gesprek kwam. Toen viel het kwartje dat jong en oud via ons eigen pensioenfonds veel van elkaar zouden kunnen leren. Toen er een vacature in het pensioenfondsbestuur kwam en ze mij vroegen of ik het leuk vond daarop te solliciteren heb ik niet gearzeld.

Wat mij vooral boeit aan pensioen zijn de verschillende belangen. De omgang met pensioengelden kan enorme impact op het leven van mensen hebben. Een fondsdeelnemer moet immers kunnen rondkomen van dat geld. Hoe speelt het pensioenfonds dat klaar?

Klik [hier](#) om dit artikel (gratis) verder te lezen op de website van Financial Investigator.

Jaarvergadering 11 september – save the date

De jaarvergadering vindt plaats op dinsdag 11 september 2018. U bent van harte welkom op het nieuwe kantoor van KAS BANK; De Entree 500 in Amsterdam Zuidoost. Noteer alvast deze datum in uw agenda. Meer informatie volgt, houd ook de website in de gaten.

2385 (2014,1)

www.pensioenfondskasbank.nl

Mailen kan naar pensioenfonds@kasbank.com

Stichting Pensioenfonds van de KAS BANK

COMMITTED SINCE 1806